

Finantsinspeksioon

Investeeringusühingud
Krediitiasutused
Elukindlustusandjad
Fondivalitsejad

08.06.2018 nr 4.11-3.1/2823

Märgukiri

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1286/2014, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumente, kohaldamisalast seoses hoidmistunnistustega

Käesoleva märgukirja eesmärgiks on selgitada teatud aspekte Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nr 1286/2014 kohaldamisest, mis käsitleb kombineeritud jae- ja kindlustuspõhiste investeerimistoodete (PRIIPid) põhiteabedokumendi esitamist (edaspidi Määrus), seda eelkõige kindlat liiki finantsinstrumentide – hoidmistunnistuste suhtes.

Kuna Määruses ei ole selgesõnaliselt hoidmistunnistusi nimetatud Määruse kohaldamisalasse kuuluvaks ega mittekuuluvaks, siis Finantsinspeksioonile on saanud teatavaks asjaolu, et turuosalistel puudub selles küsimuses ühene tõlgendus, kas hoidmistunnistused, milleks on mh nt ADRid (*American Depositary Receipt*) ja GDRid (*Global Depositary Receipt*) vmt, kuuluvad Määruse kohaldamisalasse või mitte. Eeltoodu on omakorda tinginud selle, et turuosaliste praktikas esineb erisusi Määruse kohaldamisala määratlemisel hoidmistunnistuste osas ning sellest tulenevalt ka Määrusega sätestatud nõuete rakendamisel, täpsemalt põhiteabedokumendi jaeinvestorile kättesaadavaks tegemise kohustuse täitmisel, mis on Määruse keskseks reguleerimisalaks.

Ebaselgus tõlgendamisel on loonud turul erineva praktika, mis mõjutab konkurentsi, samuti on see oluliselt piiranud jaeinvestorite juurdepääsu teatud väärtpaberitele ja turgudele. Küsimuses puudub keskne Euroopa Komisjoni ja Euroopa Väärtpaberiturujärelevalve (ESMA) tõlgendus.

Väärtpaberituru seaduse tähenduses on kaubeldav väärtpaberi hoidmistunnistus väärtpaber, mis tõendab välisriigi emitendi väärtpaberite omandiõiguse kuuluvust ja mille saab reguleeritud turule kauplemisele võtta, sõltumata selle välisriigi emitendi väärtpaberitest (§ 2 lõige 1 punkt 7 ja 3¹). Seega hoidmistunnistuse kaudu üldjuhul saavutatakse investoritele juurdepääs välisriigi emitendi väärtpaberile, võimaldades selliselt tehingute tegemine ka turgudel, kus nt konkreetse ettevõtte aktsia ei ole otse kaubeldav (mis on ühtlasi ka hoidmistunnistuse peamine eesmärk).

Määruse reguleerimisalast tulenevalt on Määrusega hõlmatud üksnes kombineeritud investeerimisriski kandvad tooted (artikkel 4 punktid 1 ja 3). PRIIPi tooteomadusi ja seeläbi Määruse eesmärki selgitavad täpsemalt ka Määruse preambula punktid 6 ja 7, käsitledes Määruse kohaldamisalasse kuuluvaid ja mittekuuluvaid tooteid läbi nende omaduste.

Kuna hoidmistunnistus ei ole Määruses selgesõnaliselt nimetatud, tuleb Määruse kohaldamisala kontekstis hinnata hoidmistunnistust ja selle tingimusi igakordselt kui iga teist investeerimiskandvat instrumenti, kasutades selleks Määruses esitatud üldkohaldatavaid ehk PRIIPi iseloomustavaid instrumendi tunnuseid, mis aitavad Määruse reguleerimisala ja eesmärki avada.

Määruse peamine eesmärk on jaeinvestori kaitse – aidata jaeinvestoril mõista keerukate ja raskelt arusaadavate kombineeritud investeerimistoodetega seonduvaid riske ja kulusid. Selliselt selgitab nt Määruse preambula punkt 6 PRIIP-i avades mh, et „Need tooted kujutavad endast jaeinvestori ja turu vahendamist, mis põhineb mitme vara kombineerimisel või kokkusidumisel /.../“. Finantsinspeksiooni hinnangul on siinkohal küsitav väita, et igasuguse, sh nn lihtsa hoidmistunnistuse puhul esineb jaeinvestori kaitse osas oluliselt ülekaalukam vajadus võrreldes vara (nt aktsia) otsese valdamisega¹, mis omakorda tingiks kõikide hoidmistunnistuste vaikimisi käsitlemise PRIIPidena, hindamata sealjuures sisuliselt iga konkreetse hoidmistunnistuse tooteomadusi ja lepingutingimusi jaeinvestori kaitse vajaduse seisukohast.

Finantsinspeksiooni hinnangu kohaselt võib hoidmistunnistus kvalifitseeruda Määruse tähenduses ka nõ lihtsaks, kui on täidetud vähemalt kõik järgmised tingimused:

- (i) hoidmistunnistus tõendab ühe väärtpaberi (nt konkreetse aktsia) omandiõiguse kuuluvust;
- (ii) hoidmistunnistuse väärtus peegeldab selle alusvaraks oleva väärtpaberi väärtust, omamata alusvara suhtes võimendust;
- (iii) hoidmistunnistuse emiteerimise eesmärk on välisturgudele investeerimise võimaldamine mugavamal ja odavamal või samaväärsel viisil kui seda on väärtpaberi soetamine otse välisriigi turult;
- (iv) riskid on võrreldes vara otsese valdamisega samad või sarnased.

Seega lihtne „peegelpildina“ alusväärtpaberist käibiv hoidmistunnistus ei pruugi vaikimisi olla PRIIP, keerukuse kasvades kasvab tõenäosus PRIIPina kvalifitseerimisest ja käsitlemisest. Keeruka ja raskesti arusaadava toote ehk PRIIPiga võib olla tegemist nt hoidmistunnistuse puhul, mis esindab mitut alusvara, kätkeb endas muud ülesehituse keerukusest tulenevat täiendavat olulist riski jne, mistõttu on vajalik esitada jaeinvestorile ka Määruse nõuetele vastav põhiteabedokument.

Seega tulenevalt asjaoludest, et (i) hoidmistunnistus ei ole Määruses selgesõnaliselt nimetatud selle kohaldamisalasse kuuluvaks ega mittekuuluvaks, (ii) Euroopa Komisjon ei ole täpsustanud Määruse kohaldamisala hoidmistunnistuse osas ning (iii) ei saa tõsikindlalt väita, et mitte ükski hoidmistunnistus ei vasta ega saa vastata PRIIPi määratlusele, märgib Finantsinspeksioon järgmist:

PRIIPi koostajal ja müüjal või tootenõustajal endal lasub kohustus hinnata jaeinvestorile kättesaadavaks tehtavate hoidmistunnistuste Määruse kohaldamisalasse kuulumise võimalikkust hoidmistunnistuse ehk tootepõhiselt.

Siinkohal rõhutame aga, et toote PRIIPina käsitlemine või mitte käsitlemine ei mõjuta turuosalise tegevusele seatud (MiFID IIst tulenevate) muude nõuete täitmise kohustust, sh kohustust teavitada jaeinvestorit piisavalt investeerimisteenuse olemusest ja sellega seonduvatest riskidest ning kohustust hinnata kohalduval juhul väärtpaberi sobivust või asjakohasust jaeinvestorile, ega muu lepingu kestel teabe esitamise kohustust jmt, kui selline kohustus tuleneb seadusest.

¹ Vara otsene valdamine ei vasta PRIIPi määratlusele (Määruse preambula punkt 7).

Finantsinspeksioon

Käesolevas märgukirjas sätestatu ei mõjuta turuosalise vastutust ega selle ulatust õigusaktides sätestatud nõuete täitmisel.

Finantsinspeksioon jätab endale õiguse käesolevas märgukirjas esitatud seisukohta muuta, kui nimetatud küsimuses kujundatakse vastavate Euroopa Liidu ametiasutuste poolt Määruse kohta keskne tõlgendus või selgitatakse täpsemalt hoidmistunnistuse või PRIIPi üldise kvalifitseerimisega seonduvat.

Täiendavate küsimuste korral vastame lahkesti.

Lugupidamisega

Kilvar Kessler
juhatuse esimees

Doris Teiv 6680 540
doris.teiv@fi.ee

Merilin Vahtra 6680 542
merilin.vahtra@fi.ee